

BÉKALENCSE

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság hírlevele
2013. augusztus

EMBER ÉS TERMÉSZET

Koszorúzással egybekötött emlékünnepséget tartottak a Mohácsi csata 487. évfordulója alkalmából

2013. augusztus 29-én 17.00 órától a Mohácsi Történelmi Emlékhelyen koszorúzással egybekötött emlékünnepséget rendezett a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság a mohácsi csata 487. évfordulója alkalmából.

Az ünnepségen Szekó József országgyűlési képviselő, Mohács város polgármestere köszöntőjében a mohácsi csata történelmi jelentőségéről, tanulságairól beszélt. Radnainé dr. Fogarasi Katalin, a Nemzeti Örökség Intézet elnöke beszédében kiemelte a Mohácsi Történelmi Emlékhely jelentőségét és szerepét a nemzeti emlékhelyek sorában, valamint röviden bemutatta a 2013. májusában létrehozott Nemzeti Örökség Intézet feladatait, küldetését. Siposné prof. dr. Kecskeméthy Klára ezredes ünnepi beszédében a mohácsi csata történései mellett szólt annak irodalmi, képzőművészeti megjelenéséről, valamint arról, hogy a mai kor embere számára milyen fontos üzenetet hordoz az 1526 augusztus 29-én mindössze másfél óra leforgása alatt lezajlott történelmi sorsfordító ütközet. A megemlékező beszédek koszorúzás zárta. Siposné prof. dr. Kecskeméthy Klára ezredes ünnepi beszéde elolvasható a www.mohacsiemlekhely.hu honlapon, a letöltések/tanulmány menüpontban.

A rendezvényen közreműködött Kátay Zoltán kobzos, énekmondó, a Mohácsi Bartók Béla Vegyeskar, a Nemzetközi Szent György Lovagrend, valamint a Honvéd Hagyományőrző Egyesület.

Augusztus végén kezdődik a denevérek nászidőszaka

A denevérek a szaporodásban és utódnevelésben is jelentősen eltérnek a többi emlősállattól, de még a hozzájuk hasonló kistestű rovarévöktől is. Az egész folyamat egy meghatározott éves ritmust követ, mely alapján véve a téli álomhoz és az éves időjáráshoz alkalmazkodik. A denevérek násza nyár végén, ősz elején zajlik, de tavasszal is megfigyelhető párzás. A nászidőszakban gyakori jelenség, hogy a denevérek úgynevezett nászbarlangokat keresnek fel, amely később telelőhelyül is szolgálhat. A Dunántúl egyik legjelentősebb nászbarlangja az Abaliget-barlang. Több ezer denevér fordul meg itt augusztus végén, szeptember elején, tehát nagyobb az esély a sikeres párosodásra. Mivel a megtermékenyülés ősszel történik és a fejlődő embrióknak táplálékra van szükségük, ezért a nőstények a téli álom során a méhben

raktározzák a spermiumokat és csak tavasszal érik be a petesejt, ami akkor megtermékenyülhet. Ekkor elkezdnek fejlődni, és nyár elejére, közepére megszületnek az első denevérbébik (az abaligeti Denevérmúzeumban található ismertető részlete).

Ebben az időszakban lehetőség nyílik közelebbről is megismerni a denevéreket az Abaliget-barlang előtt augusztus 31-én 20:00 órától megrendezésre kerülő "Denevérest" című bemutatón.

Ha szeptember, akkor Szarvasbögés

A szarvasok nászát meglesni és meghallgatni az őszi szezon egyik legérdekesebb és legértékesebb programja, különösen az alkonyati és esti órákban, az erdőkben messzire hangzik a zengő szarvasbögés. A háremüket őrző bikákhoz riválisok érkeznek, és megpróbálják a küzdelemben kifárasztani és elűzni azokat a területről. A bögés idejét az időjárás nagyban befolyásolja, de általában augusztus utolsó hetétől október végéig tart. Mivel a koronás nagyvadak nem kedvelik a nyár végi hőséget, így a bögés akkor kezd intenzívebbé válni, amikor már hűvösebbek az esték. A tapasztalatok szerint normál időjárás esetén a bögés szeptember 5. körül kezdődik és általában szeptember 20-22-ig tart. A nászidőszakban a kifejlett bikák bögésükkel hívják fel a nőstények figyelmét. A bögés ereje, hangméllysége a többi bika számára is fontos információkat közöl, ugyanis azok összefüggésben vannak a hang tulajdonosának fizikai erejével, korával, sőt vérmérsékletével is. A bikák agancsukkal csapnak össze, amelynek végén a vesztes fél kimerülten eloldalog, a győztes pedig elnyeri méltó jutalmát, vagyis a párzási jogot a tehennel.

A szarvasokról sok érdekes információt megtudhatnak az érdeklődők a Duna-Dráva Nemzeti Park igazgatóság szeptember 21-i esti programján, Barcs-Drávaszentesen.

A fákat is gyűrűzik, nem csak a madarakat

Az ember, amióta lehetősége van földrészek között kalandozni, azóta hozza-viszi az ott található növény- és állatfajokat. Az új környezetbe került fajok egy része kikerült az ember ellenőrzése alól és természetes ellensége nem lévén rohamos terjeszkedésnek indult az őshonos fajok rovására.

A természetvédelmi tevékenység egyik fontos eleme az idegenhonos fafajok (pl. vörös tölgy, akác, kései meggy, bálványfa) visszaszorítása. Ezen fafajok agresszíven, erőteljes sarjadásukkal kiszorítják a természetes vegetációt és elszegényítik környezetüket. Kutatások bizonyítják, hogy míg egy gyönygyvirágos-tölgyesben 21 fászszerű és 186 lágyszárszerű faj is előfordulhat, addig egy helyére telepített akácosban 1 fászszerű és 46 lágyszárszerű faj figyelhető meg.

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság szakemberei igyekeznek visszaszorítani az idegenhonos fafajokat az erdőkezelés során az igazgatóság működési területén. Ezt a munkát lehetőleg vegyszerezés nélkül, a kérgébe vágott gyűrűvel, ezáltal a nedvkeringésének megakadályozásával, sarjadásának csökkentésével, így akár elpusztításával lehet elérni, lehetőséget teremtve az őshonos növényzet visszatelepülésére.

A tevékenységbe minden érdeklődő aktívan bekapcsolódhat a nemzeti park igazgatóság szeptember 21-én megrendezésre kerülő programján.

FELHÍVÁS

„Fekete István nyomában” - VII. Természetismereti, életrajzi terepi akadályverseny

Október 2-án, immáron hetedik alkalommal kerül megrendezésre a „Fekete István nyomában” elnevezésű terepi akadályverseny az Erdők Hete rendezvénysorozat keretében, az író kezdő gazdász éveinek vidékén, Bakóca és Alsókövesd környékén. A „Fekete István Emlékösvény” körülbelül 5 km-es szakaszán lebonyolításra kerülő, természetismereti (növény- és állatfajok felismerése, természetjárással, természetvédelemmel, erdő- és vadgazdálkodással kapcsolatos kérdések, terepi feladatok) és az író életével, különösen a környékhez kapcsolódó emlékeivel, írásaival foglalkozó vetélkedőre 3 fős csapatok jelentkezését várjuk, az általános iskolák 7-8. osztályos tanulói közül.

A verseny rajtja a Tormás és Szágy közötti országútról leágazó, Nagymátéra vezető erdőgazdasági aszfaltút mentén található Alsókövesden lesz, 9:00 órakor. A csapatok 5-10 percenként, egymás után rajtolnak. A verseny célja: Nagymátén, a Fekete István Fűvészkertben lesz. A verseny szervezői: Mecsekerdő Zrt. Sásdi Erdészete, Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Fekete István Irodalmi Társaság (Ajka), Fekete István Kulturális Egyesület (Dombóvár).

Jelentkezési határidő: 2013. szeptember 20. (Az első harminc csapat jelentkezését tudjuk elfogadni, iskolánként maximum két csapat nevezésével.)

A verseny helyszíne kétféleképpen közelíthető meg. A környéken lakók, vagy akik saját járművel meg tudják oldani a helyszínre- és hazajutást: önállóan, akik pedig nem, Sásdról Szágy irányába közlekedő távolsági busszal, amelyről a „Kötörő” megállónál kell leszállni, majd a Nagymátéra vezető erdőgazdasági úton kb. 2,5 km-t gyalogolni. A busz reggel 7:35-kor indul Sásdról és 7:59-kor van „Kötörő” megállónál. Visszafelé vagy a 15:41-es indulásával (Sásdra érkezik: 16:05), vagy a 16:52-essel (Sásdra érkezik: 17:16) lehet utazni.

Jelentkezni lehet: A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságon Rózsa Anita oktatási referensnél.

Tel.: 30/377-3383, 72/517-223, E-mail: rozsa@ddnp.kvvm.hu

Pályázat a Fekete harkály és a Kövirózsa tanösvény látogatói számára

Az őszi közeledtével ismét felhívjuk a figyelmet a július 1-jén meghirdetett és december közepéig tartó pályázatainkra. Játékra invitáljuk a Töröcske határában található Fekete harkály tanösvény, a Jakabhegy lábától induló Kövirózsa tanösvény és az abaligeti Denevér tanösvény látogatóit. Lehetőség nyílik a tanösvények természeti értékeinek megismerése mellett nyereményjátékon való részvételre is. A részletes felhívás a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság honlapjáról letölthető tanösvény vezetőfüzetekben szerepel. A töröcskei és a jakabhegyi tanösvényeket végigjáró természetbarátok egy kérdéssor helyes megválaszolását követően vesznek részt sorsoláson, melynek fődíja a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság ajándéksomagja. A három, felsorolt tanösvényhez kapcsolódó fotópályázaton pedig két kategóriában lehet indulni, az egyéni kategória fődíja szintén ajándéksomag, a csoport (osztályok, baráti társaságok, szervezett kirándulók) kategóriában pályázók közül a szerencsések jutalma ingyenes látogatás Pécsen a Tettyei Mésztafa-barlangban és szakvezetés

a Pintér-kert Arborétumban.

További információ: www.ddnp.hu, <http://www.ddnp.hu/e-tanosvenyek>.

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság működési területén immár hét úgynevezett „e-tanösvény” található, melyek a <http://www.ddnp.hu/e-tanosvenyek> címről letölthető vezetőfüzet segítségével járhatók be. Amellett, hogy az útvonalakat felkereső természetbarátok így folyamatosan aktualizált információkhoz juthatnak, a füzetes tanösvények költségcsökkentési és rongálás elleni előnyeit kiegészíti egy kiemelten környezettudatos elem is: az internetről letölthető információs anyag kizárólag az érdeklődők nyomtatják ki, lecsökkentve így a felesleges papírfelhasználást, nyomtatást. A letölthető útvonalvezető és információs anyagok, valamint a tanösvények mentén a fákra, vagy kövekre festett emblémák és állomás-jelző számok segítik az önálló bejárást, de természetesen igazgatóságunk szakembereitől szakvezetés is igényelhető.

A „letölthető tanösvények” a következők:

- KÖVIRÓZSA TANÖSVÉNY – Kővágószőlős, Jakabhegy (Nyugat-Mecsek Tájvédelmi Körzet)
- AMMONITESZ TANÖSVÉNY – Villány (Templom-hegy Természetvédelmi Terület)
- DENEVÉR TANÖSVÉNY – Abaliget (Nyugat-Mecsek Tájvédelmi Körzet)
- TÓZIKE TANÖSVÉNY – Kakpuszta (Boronka-melléki Tájvédelmi Körzet)
- FEKETE HARKÁLY TANÖSVÉNY – Töröcske (Zselici Tájvédelmi Körzet)
- CIKTA TANÖSVÉNY – Nagydorog, Szenes-legelő (Dél-Mezőföld Tájvédelmi Körzet)
- ÜRGE TANÖSVÉNY – Paks (Dél-Mezőföld Tájvédelmi Körzet)

PROGRAMAJÁNLÓ

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság programjai szeptemberben és október elején

Szeptember 3.: DDNP Klub

A Nílus völgyétől a Vörös-tengerig – Laczik Dénes előadása

Diavetítéses előadás

Helyszín, időpont: Pécs, Tettye Oktatási Központ, 17.00 óra. Ingyenes program.

Szeptember 7.: Madárgyűrűzés a Földvári-tavon

A madárgyűrűzés elméletével és gyakorlatával ismerkedhetnek meg az érdeklődők a Duna bal partján található természetvédelmi területen.

Helyszín, időpont: Dávod, Hiezl tanya, 7.30 óra. A túra hossza, időtartama: 6 km, 3 óra; a részvételi díj: 500 Ft/fő.

Szeptember 7.: Csatatéri séták – Szigetvár

A túrasorozat a hadtörténelem nyomait követi végig terepen a török időktől az 1950-es évekig, történész kutató közreműködésével.

A program során Szigetvár 1566-os ostromát ismerhetik meg a résztvevők.

Helyszín, időpont: Szigetvár, vár bejárata, 10.00 óra. A program időtartama: 2-3 óra. A részvételi díj: 500 Ft/fő + a várbelépő ára.

Szeptember 11.: Kis lepkeszakértő – Pecsétgyűjtő program gyerekeknek

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság Tettye Oktatási Központja játékra invitálja a 7-13 éves diákokat! A játék egy előadássorozat része, ahol a résztvevők rengeteg érdekességet tudhatnak meg a természetvédelem gyakorlati tevékenységeiről, valamint a növényekről, a gombákról és az állatokról. Azok a gyerekek, akik a pecsétgyűjtő sorozat hat programján részt vesznek, ingyenesen látogathatnak el családjukkal (max. 5 fő) a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság egyik szabadon választott túrájára 2013-ban vagy 2014-ben.

A szeptember 11-i program témája: A pillangók színes világa. Ismerkedés a csodálatos átalakulással.

Helyszín, időpont: Pécs, Tettye Oktatási Központ, 15.00 óra. A program időtartama: 1,5 óra. A részvételi díj: 300 Ft/fő.

Szeptember 14.: Sárkánytúra Remeteréttől a Sárkány-szakadékig – barangolás az abaligeti karszton

A túra résztvevői az abaligeti karsztfelszín változatos formáival – víznyelőkkel, dolinákkal, töbrökkel, patakokkal – ismerkedhetnek meg. A túra útvonala érinti a fokozottan védett Szuadó-völgyet is, amely a Nyugat-Mecsek Tájvédelmi Körzet egyik legszebb, legérdekesebb része. A kirándulást követően az érdeklődők az orfűi Malommúzeumot is meglelkinthetik.

Helyszín, időpont: Remete-rét, 10.00 óra. A túra hossza, időtartama: 6 km, 4 óra. A részvételi díj: 500 Ft/fő.

Szeptember 14.: Csatatéri séták – Nézetek és elméletek a mohácsi csata lefolyásával kapcsolatban

Előadás a Mohácsi Történelmi Emlékhelyen és a sírkert bejárása Dr. Kulcsár Árpád történész vezetésével.

Helyszín, időpont: Mohácsi Történelmi Emlékhely, 10.00 óra. A program időtartama: 2 óra. A részvételi díj: a belépőjegy ára.

Szeptember 16.: Kis Természetbúvárok Szakköre

Az édesvizek: a patakok, a folyók és a folyamok lakói

Helyszín, időpont: Pécs, Tettye Oktatási Központ, 15.00 óra. A program időtartama: 1,5 óra. A részvételi díj: 300 Ft/fő.

Szeptember 21.: Fedezd fel! – Egy kisváros természeti értékeinek nyomában - JELVÉNYGYŰJTŐ TÚRA

A kellemes interaktív őszi séta alkalmával felfedezzük egy kisváros természeti értékeit, igyekszünk észrevenni a mindennapi csodákat.

Helyszín, időpont: Mohács, autóbusz pályaudvar, 10.00 óra. A túra hossza, időtartama: 2-3 km, 2 óra, a részvételi díj: 500 Ft/fő.

Szeptember 21.: Bálványfagyűrűzés a Boros-Drávánál

Az ember, amióta lehetősége van földrészek között kalandozni, azóta hozza-viszi az ott található növény- és állatfajokat. Az új környezetbe került fajok egy része kikerült az ember ellenőrzése alól és természetes ellensége nem lévén rohamos terjeszkedésnek indult az őshonos fajok rovására. Egyik ilyen fajunk a keletről származó bálványfa. Ahol megtelepszik, onnan igen nehéz kiirtani, hiszen gyökérről nagyon jól sarjad, így egy fa kivágása után tíz másik jelenik meg.

Védett természeti területen vegyszeres kezelése sem lehetséges, így marad a mechanikus kezelés, melyhez semmi egyébre nincs szükség, csak egy éles késre. Ehhez a

természetvédelmi szempontból fontos tevékenységhez Ön is csatlakozhat!
Helyszín: Matty, Madár Emlékpark, 10.00 (gyülekező: 9.45-kor). Ingyenes program.

Szeptember 21.: Szarvasok nyomában

A túra résztvevői a Nemzeti Park területén folyó vadgazdálkodásról kapnak érdekes információkat munkatársainktól. A résztvevők útközben kis szerencsével meghallhatják az erdő királyainak hangját is.

Helyszín, időpont: Dráva Kapu Bemutatóközpont, Barcs-Drávaszentés, 16.00 óra. A túra hossza, időtartama: 4 km, 5 óra. A részvételi díj: 500 Ft/fő.

Szeptember 24.: Öko-szemlélet a mindennapokban 4.

Buchert Eszter beszélgetéssorozata

A nyitott beszélgetés során a témában jártas meghívott vendégekkel keresünk választ arra, hogy egy kis odafigyeléssel, néhány változtatással hogyan élhetjük környezettudatosabban mindennapjainkat, hogyan tehetjük „zöldebbé” otthonunkat. A vendég Dénes Andrea, a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatósága munkatársa lesz, téma: ehető növények erdőn-mezőn.

Helyszín, időpont: Pécs, Tettye Oktatási Központ, 17.00 óra. Ingyenes program.

Szeptember 28.: Bátai Holt-Duna – a zsilip bemutatása

A Bátai Holt-Duna a gemenci tájegység mintegy 9 km hosszú holtága. A többi, hullámtéren elhelyezkedő holtághoz hasonlóan a Bátai Holt-Duna medrét egészen az elmúlt évig a Duna főmedrének bevágódása miatt a korábbihoz képest csak magasabb árhullámok tudták vízzel feltölteni, illetve az árhullámok levonultával a holtágakban tárolt víz jelentős része is visszafolyt a Dunába. További természetvédelmi probléma volt, hogy a holtág egy szakasza erősen feltöltődött, ezzel a vizes élőhelyek kiterjedése csökkent.

A részben világbanki támogatással megvalósult rehabilitáció során a közvetlenül Bába község mellett található 1 km-es mederszakaszt kotorták ki, az eredeti, nyílt vízfelület visszaállítása céljából. A holtág végénél, ahol a holtágot tápláló fok kezdődik, egy zsilip épült, melynek feladata az, hogy az árhullámokkal érkező vízmennyiséget a holtágban a lehető leghosszabb ideig visszatartsa.

Helyszín, időpont: Bába, híd, 10.00 óra. A túra hossza, időtartama: 3 km, 2-3 óra; a részvételi díj: 500 Ft/fő.

Október 1.: Idősek Világnapja a Pintér-kert Arborétumban

A látogatók szakvezető kíséretével ismerhetik meg a kert életének sajátosságait, az ősz színeiben pompázó növényvilágot. A szépen gondozott kertben számos növényfaj ebben az időszakban látványos, többek között a szúrós csodabogyó, a pirítógyökér, a fehér tündérrózsa és a májvirág levele, a naspolya, a birs és a hólyagfa termése.

Helyszín, időpont: Pécs, Pintér-kert Arborétum, 10.00 és 14.00 óra. A részvételi díj: 400 Ft/fő, nyugdíjasoknak igazolvánnyal ingyenes.

Október 1.: DDNP Klub

Gemenc ékkövei – szemezgetés a fotósok képeiből – Kovács Attila előadása
Diavetítéses előadás

Helyszín, időpont: Pécs, Tettye Oktatási Központ, 17.00 óra. Ingyenes program.

Október 5.: „Színes lombok” túra

A kirándulás résztvevői hamisítatlan erdei túrán kaphatnak betekintést az erdei

életközösségek bonyolult, ám mégis egyszerű törvényszerűségek alapján működő rendszerébe. A 2012-ben átadott Üveges-ösvényen haladva a régi üveges mesterség csínját-bínját és a hozzá kapcsolódó hagyományokat is megismerhetik az érdeklődők. A tanösvény a Kelet-Mecsek 18. századi üveghutáinak és az ott dolgozóknak állít emléket, valamint bemutatja az üveget, amely jelen van a hétköznapjainkban, mégis oly keveset tudunk róla. Az útvonalon, mely Hosszúhetényben az Üvegmuzeumtól indul, majd Pusztabányán és Kisújványán át Óbányára vezet, 11 ismertető tábla segít ismereteink bővítésében, egyszersmind a kikapcsolódásban. A túra közben, kis pihenő keretében egy hangulatos büfénél étkezési lehetőség is nyílik.

Helyszín, időpont: Hosszúhetény, Tavasz vendéglő, 10.00 óra. A túra hossza, időtartama: 8 km, 5 óra; a részvételi díj: 500 Ft/fő.

Október 5.: Csillagnéző túra a Zselicben

A Zselicben a lakott területektől, városoktól távoli, világítás nélküli helyen olyan látvány tárul a túrázók elé, amilyen nemcsak Magyarországon, hanem egész Európa területén is ritkán adatik meg. Naplemente után derült égbolt esetén az ismert csillagképek mellett a halványabb csillagok sokaságát és a Tejutat is meg lehet figyelni csillagász szakember segítségével. A résztvevők távcsővel tanulmányozhatják a szabad szemmel nem látható jelenségeket, és számtalan érdekes információt tudhatnak meg a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őretől.

A túra résztvevőinek létszáma korlátozott, ezért minden esetben előzetes jelentkezés szükséges. Telefon: 30/405-4571.

Helyszín, időpont: Zselic, Bánya, Panoráma Panzió parkolója, 18.00 óra. A túra hossza, időtartama: 5-6 km, 3-4 óra; a részvételi díj: Felnőtt: 800 Ft/fő; 18 éves korig: 600 Ft/fő.

Információ a túrákról, bejelentkezés csoportoknak: Telefon: 30/377-3388, 30/326-9459. e-mail: komlos@ddnp.kvvm.hu, evahorvath@ddnp.kvvm.hu

A DUNA-DRÁVA NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG BEMUTATÓHELYEI

[Pécs, Pintér-kert Arborétum](#)

[Pécs, Tetteyi Mészstufa-barlang](#)

[Abaligeti-barlang és Denevérmúzeum](#)

[Mohácsi Történelmi Emlékhely](#)

[Kölked, Fehér Gólya Múzeum](#)

[Boki-Duna, halászati bemutatóhely](#)

[Barcs-Drávaszentés, Dráva Kapu Bemutatóközpont](#)

[Szársomlyó](#)

[Nagyharsányi Szoborpark](#)

[Zselici Csillagoségbolt-park](#) - [Éjszakai túrák előre meghirdetett időpontokban](#) - [Éjszakai túrák igény szerint](#)

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Ökoturisztikai és Környezeti Nevelési Osztály
7625 Pécs, Tetteye tér 9.

Tel.: 72/518-221, 72/518-222

E-mail: wodtke@ddnp.kvvm.hu, komlos@ddnp.kvvm.hu

www.ddnp.hu